

IDEY MAJÚ NÁSLEDKY¹

(TENTO ČLÁNOK JE LEN PRE ĽUDÍ ZO 7 VRCHOV, NIE PRE VŠEOBECNÉ PUBLIKUM)

Tento článok je súčasťou série článkov, ostatné sú o vytrhnutí, hodnotách v spoločnosti a štruktúrach.

Idey majú následky je veľmi provokatívny názov knihy a už len nadpis vás núti premýšľať. Vyplýva z neho, že všetky idey, ktoré sa uplatnia v praxi, prinášajú výsledky. Rôzne pohľady na rovnakú tému môžu mať dokonca aj protichodné následky. Preto je múdre prezentovať rozličné názory na jeden predmet a porovnať ich možné dôsledky v praxi, aby sme umožnili čitateľom rozhodnúť sa na základe dostatku informácií.

Keď poznáme iba jeden pohľad a sme konfrontovaní s novým, často to v nás vyvoláva neistotu, pretože nevieme, aké dôsledky môžeme očakávať, ak novú ideu uvedieme do praxe. Táto neistota ešte vzrastá, keď si myslíme, že novému odlišnému pohľadu rozumieme, ale vysvitne, že naše porozumenie má trhliny, je neúplné alebo dokonca úplne nesprávne.

V našich cirkvách sa často stretávame s podobnou situáciou. Jednotlivé denominácie majú rozdielne interpretácie rovnakého pojmu. Naše chápanie iného pohľadu je príliš často neúplné a namiesto toho, aby sme vstúpili do dialógu, sa mnohokrát stiahneme do bezpečia svojho vlastného porozumenia a posilníme tak už existujúce rozdelenie.

Hnutie 7 vrchov nedávno prešlo určitou revíziou svojich zámerov: zdá sa, že v ľuďoch často vyvoláva znepokojenie kvôli rôznym vyjadreniam, ktoré k nám prenikli z iných krajín.

Cieľom tohto článku je pomôcť vysvetliť, aké sú zábery hnutia 7 vrchov na Slovensku. Chcem to urobiť prostredníctvom porovnania hlavných odlišných pohľadov našich cirkví na určité témy a poskytnem krátke zhrnutie dôsledkov, ktoré prinášajú. Snáď sa mi podarí predísť niektorým nedorozumeniam, ktoré by sa v prípade mohli vyskytnúť.

EVANJELIUM

Význam slova „evanjelium“, po grécky „euangélion“, je „dobrá správa“. Možno nie každý vie, že tento výraz sa nepoužíval výlučne v cirkvi – cirkev ho „nevymyslela“. Slovo evanjelium sa bežne používalo v rímskej ríši a malo politický charakter.² Používalo sa na oznámenie príchodu nového kráľa, cisára – spasiteľa, ktorý prináša pokoj a mier.

To môže byť dôvodom, prečo pisatelia „evanjelií“ použili to isté slovo – totiž aby zdôraznili, že Ježiš je Kráľ kráľov, a prišiel, aby nám priniesol Kráľovstvo a spásu.

Zdá sa však, že dva významy „dobrej správy“ vytvárajú isté napätie. V cirkvi sa význam slova evanjelium všeobecne chápe iba v súvislosti so spásou. Je slovo evanjelium v Biblii používané len na ohlasovanie spásy, alebo aj na oznámenie príchodu nového Kráľa a jeho Kráľovstva? Alebo na oboje? Ak áno, čo z toho pre nás vyplýva?

Hnutie 7 vrchov sa snaží odpovedať presne na takýto druh otázok.

Najprv ale preskúmame rôzne pohľady cirkví na Kráľovstvo.

KRÁĽOVSTVO³

V tejto časti predstavíme tri hlavné teologické pohľady na Kráľovstvo. Každý z nich má niekoľko variánt, ktoré sa menia od denominácie k denominácii:

I. Amilenializmus

II. Postmilenializmus

II. Premilenializmus

Slovo milénium znamená tisícročné obdobie a v Biblii odkazuje na vládu Boha. Býva interpretované obrazne ako duchovná vláda, alebo doslovne - tisíc rokov Jeho Kráľovstva tu na zemi.

Väčšina cirkví uznáva obraznú interpretáciu milénia, ako napríklad Orientálna ortodoxná a Východná ortodoxná cirkev, Katolícka a Anglikánska cirkev, protestantské cirkvi⁴. Toto obrazné duchovné porozumenie Kráľovstva je často označované ako amilenializmus. Iné cirkvi a hnutia chápu milénium väčšinou v zmysle postmilenializmu alebo premilenializmu.

Nižšie uvádzame niektoré kľúčové charakteristiky, krátke vysvetlenie a hlavné dôsledky týchto troch pohľadov a pokúsime sa priblížiť, čo od nich ľudia očakávajú.

I. Amilenializmus⁵

- A. Božie Kráľovstvo je vlastne nebo – budúci stav blaženosti.
- B. Kráľovstvo sa prejaví na konci ľudskej histórie, preto sa ľudia sústredia na život po smrti.
- C. Boží ľud v tomto medziobdobí žije podľa dočasnej etiky, často vyjadrenej sociálnymi a charitatívnymi službami.

Kráľovstvo je vo svojej podstate vnímané len ako ‚duchovné‘. Pozornosť sa sústreďuje na nebo, a akákoľvek angažovanosť vedúca k poprednému postaveniu v spoločnosti, ako napr. v politike, v médiách, vede, atď. je vnímaná opatrne a s podozrievaním, hlavne vtedy, keď táto angažovanosť prekračuje hranice zaužívaného spôsobu ‚vnášania kresťanských hodnôt‘. Toto aj u nás bežné porozumenie je založené na biblických veršoch ako napr. ‚aj keď sme vo svete, nie sme zo sveta...‘ (Jn 15:19; Jn 17:14; Jn 17:16, atď.)

Inými slovami – o duchovnom Kráľovstve káže väčšina cirkví. Prakticky to znamená, že sa viac zameriavajú na spásu jednotlivcov a oveľa menej na nebeské Kráľovstvo.

II. Postmilenializmus⁶

- A. Božie Kráľovstvo je len súčasná realita.
- B. Kráľovstvo je prítomné v srdciach ľudí a v nich sa odohráva aj ich spása.
- C. Spoločnosť je obnovovaná Božím ľudom; keď totiž bude väčšina ľudí spasených a vo vzťahu s Bohom, dôsledkom toho budeme mať viac a viac pokoja a mieru tu, na zemi. Ježišov návrat prinesie koniec histórie tohto sveta, nasledovať ho bude konečný súd a večný poriadok.

Z tohto pohľadu sa kladie veľký dôraz na evanjelizáciu, aby sme získali ‚toľko zachránených, koľko len bude možné‘. Aj cieľom sociálnych aktivít je ‚evanjelizovať‘ ľudí, a premena spoločnosti je menej

dôležitá. Pretože dôraz sa v tomto pohľade kladie na spásu, zmena v spoločnosti je vnímaná ako pozitívny vedľajší účinok spásy jednotlivcov.

III. Premilenializmus

- A. Božie Kráľovstvo je oboje - prítomnou aj v budúcou realitou.
- B. Prvý príchod Ježiša ukázal aký Boh v skutočnosti je.
- C. Druhým príchodom Ježiša bude obnovené celé stvorenstvo.
- D. Boží ľud žije etiku budúceho Kráľovstva už teraz.

Podľa premilenialistov bude Kráľovstvo skutočným kráľovstvom na zemi a Ježiš v ňom po svojom druhom príchode bude vládnuť tisíc rokov. (Toto porozumenie zdieľa najmenej cirkvi).

Z tohto pohľadu je rovnako dôležitá aj spása jednotlivca, aj Božie Kráľovstvo, presne podľa dvoch aspektov veľkého poverenia, ktoré čítame v Mk 16:15-16 - ‚kážte evanjelium všetkému stvoreniu‘ (individuálne spasenie) a v Mt 28:18-20 zasa ‚činite učeníkov zo všetkých národov...‘ (prinášajte princípy Kráľovstva celým národom). Tieto dva verše sú prirovnávané k dvom neoddeliteľným stranám rovnakej mince: každá strana je potrebná.

Ďalším bežným pojmom v tomto pohľade je ‚vytrhnutie‘⁷, väčšinou uvádzané v troch možných formách: pred súžením, uprostred súženia a po súžení.⁸ Veľa protestantských cirkví sa v tejto súvislosti prikláňa k premilenializmu, pričom majú rozdielne pohľady na to, kedy vytrhnutie prebehne. (Pozrite si článok o vytrhnutí na našej webovej stránke).

JEŽIŠOVE POSOLSTVO

Zdá sa, že Ježišovo hlavné posolstvo a zameranie bolo na Kráľovstvo:

- keď učil svojich učeníkov modliť sa, kontextom Jeho modlitby je túžba ‚nech príde Tvoje Kráľovstvo‘,
- Jeho vyučovanie v podobenstvách sa väčšinou začínalo slovami ‚Kráľovstvo je ako...‘,
- chcel, aby Jeho učeníci boli zameraní najskôr na ‚hľadanie Božieho Kráľovstva ...‘, (ktorého etiku a morálku nájdeme napr. v 5-tej až 7-mej kapitole Matúšovho evanjelia) a na veľké poverenie ‚činite učeníkmi všetky národy...‘,
- pred Pilátom povedal: ‚moje Kráľovstvo nie je z tohto sveta ...‘⁹,
- na kríži bol označený za ‚židovského kráľa‘ v troch jazykoch,
- aj posledné otázky učeníkov adresované Ježišovi pred vystúpením do neba boli ‚či už v tomto čase obnovíš Kráľovstvo na zemi...‘¹⁰

Znamená to, že Ježiš sa sústredil iba na Kráľovstvo?

Očividne nie! V židovskom ponímaní mal Mesiáš manifestovať Kráľovstvo a spása bola chápaná ako svetový mier. Nie všetci Židia však pochopili, že toto Kráľovstvo nemá byť ustanovené prostredníctvom vonkajšej politickej moci, ale v srdciach ľudí. Ježiš sa svojím životom, smrťou a zmŕtvychvstaním vysporiadal so zákonom hriechu a smrti, ktorým bolo ľudstvo a stvorenie zotročené, a priniesol predovšetkým vnútorný pokoj. Táto vnútorná transformácia potom prináša zmenu do spoločnosti, ktorá nie je založená na kontrolujúcej moci, ale na službe druhým podľa biblických zásad v každej oblasti spoločnosti.

Ako 7 vrchov si plne uvedomujeme potrebu oboch aspektov: vnútornej transformácie, ktorá motivuje k vonkajšej zmene v spoločnosti.

7 VRCHOV A KRÁĽOVSTVO

Ľudia, samozrejme, môžu slobodne nasledovať svoje vlastné chápanie Kráľovstva alebo zdieľať pohľad naň so svojimi cirkvami.

V hnutí 7 vrchov radi predstavujeme rôzne pohľady, možnosti a porozumenia a diskutujeme o ich dôsledkoch, aby sa ľudia mohli zodpovedne rozhodovať. Je to Svätý Duch, ktorý by nás všetkých spolu mal priviesť k pravde¹¹ a ‚presvedčenie‘ by nikdy nemalo byť vynútené ľudskými hrozbami alebo nátlakom.

Pochopenie Kráľovstva v hnutí 7 vrchov na Slovensku sa viac prikláňa k tretiemu pohľadu na Kráľovstvo, k premilenializmu.

Aj keď sa Ježiš vráti a ustanoví svoju vládu, nezdá sa, že by to mal byť dokonalý svet. Napríklad Iz 65:20¹² uvádza, že ľudia budú ešte stále zomierať. Podľa Zjv 20:8 dôjde k vzbure národov kvôli pôsobeniu satana, ktorý bude na konci tisícročného obdobia na určitý čas uvoľnený.

Hnutie 7 vrchov si preto nemyslí, že by sme mohli do našej spoločnosti vnieť ‚dokonalý‘ poriadok alebo plnosť Božieho Kráľovstva. Naším cieľom je prinášať požehnanie, prospech, pokoj a blaho veriacim aj neveriacim. Nižšie popisujeme spôsob, ako by to bolo možné dosiahnuť.

‚Vytrhnutie‘ je ďalší, v niektorých cirkvách viac a v iných menej známy koncept. Je založený na niekoľkých veršoch Písma, najmä na 1 Tes 4:17¹³, a pre mnohých má dosť veľký vplyv na porozumenie tisícročného Kráľovstva. Drží sa myšlienky, že prichádza antikrist, aby na 7 rokov prevzal vládu nad väčšinou sveta. Týchto sedem rokov sa označuje ako obdobie ‚súženia‘. Boží ľud však bude ‚vytrhnutý‘, čo znamená, že bude vyňatý z tohto sveta, a to buď na začiatku, v polovici alebo na konci obdobia súženia. Očakávanie takejto budúcnosti často prináša skepsu ohľadom snahy meniť spoločnosť, pretože „aj tak všetko prevezme a zničí antikrist“. Hnutie 7vrchov má iný pohľad na vytrhnutie. Nájdete ho v článku venovanému tejto téme.

Podľa tretieho, premilenialistického pohľadu na Kráľovstvo, Boží ľud už teraz žije etiku budúceho Kráľovstva. Veľkou otázkou však zostáva, čo to vlastne znamená a ako to môžeme prakticky žiť?

ETIKA A MORÁLKA

Slovník spoločnosti Merriam-Webster definuje etiku ako: „disciplínu, ktorá sa zaoberá tým, čo je dobré a zlé, a tiež morálnymi povinnosťami a záväzkami“.¹⁴

Slovník ďalej mierne rozlišuje medzi etikou a morálkou:

- Mravy často popisujú konkrétne hodnoty človeka týkajúce sa toho, čo je správne a čo nie, zatiaľ čo
- etika môže v širšom zmysle odkazovať na morálne princípy, často vidíme, že objasňuje otázky správneho konania v rámci relatívne úzkej oblasti.

Okrem toho

- mravy zvyčajne predstavujú prvok subjektívnej preferencie, zatiaľ čo

- etika má tendenciu navrhovať aspekty univerzálnej spravodlivosti a chce zodpovedať otázku, či je to-ktoré konanie zodpovedné alebo nie.

Morálku aj etiku možno považovať za externý (spoločenský) systém definovania toho, čo je správne a nesprávne, a to iba prostredníctvom zákonov. Môžu sa však tiež považovať za vnútorný systém presvedčenia o tom, čo je správne a čo nie. V našej diskusii je dôležité uvedomiť si rozdiel medzi nimi.

V hnutí 7 vrchov veríme, že prinajmenšom morálka by mala byť vnútornou záležitosťou srdca, ktorá sa prostredníctvom individuálnej spásy výrazne posilňuje.

Keď etiku a morálku definuje náš demokratický systém, definície následne mení vládnuca väčšina (napr. či je rod daný biologicky alebo podľa identifikácie; či je manželstvo zväzok jedného muža a jednej ženy alebo kohokoľvek, kto cíti lásku k niekomu alebo niečomu inému). Je zrejmé, že niektorí ľudia budú s týmto subjektívnym prístupom zápasíť, pretože ich etický systém a morálka sa neodvíjajú od hodnôt prevzatých z demokracie (názoru a vlády väčšiny), ale od Boha, ktorého večné hodnoty, ako sa domnievame, nahrádzajú akýkoľvek systém.

Tento rozdiel v prístupe k tomu, kto definuje to, čo je správne a čo nesprávne (vláda väčšiny alebo zvrchovaný Boh), a kto následne stanoví hranice a štruktúry na ochranu hodnôt, leží v jadre konfliktu medzi ‚systémami tohto sveta‘ a ‚Božím Kráľovstvom‘.

KRÁĽOVSTVO A ETIKA

Všeobecná zásada hovorí, že hodnoty predstavované našimi etickými a morálnymi systémami potrebujú okolo seba hranice a štruktúry, aby mali na spoločnosť žiaduci efekt a objasnili, ako má to, čo je ‚správne‘ a ‚nesprávne‘ optimálne fungovať.

Napríklad ‚tolerancia‘ je hodnota, ktorá, ak je správne ohraničená a štruktúrovaná, má na spoločnosť pozitívny účinok, ale ak nie je definovaná určitými hranicami a štruktúrami, prinesie jednotlivcovi a spoločnosti zničujúce následky. Tolerovanie všetkého, vrátane znásilnenia, vražd, pedofílie, rasizmu, aby sme vymenovali aspoň niektoré nešváry, nemá pozitívny vplyv na spoločnosť, a práve ten od dobrých hodnôt očakávame.

Ďalším príkladom môže byť ‚rovnosť‘.

Je definovaná ako ‚spravodlivosť podľa prirodzeného zákona alebo práva, špecificky: sloboda od predpojatosti alebo zvýhodňovania‘¹⁵. Tá sa v súčasnosti stáva problémom napr. v americkom leteckom priemysle.

Ak letecká spoločnosť zamestnáva pilotov, čakali by ste, že dostanú výcvik iba tí, ktorí môžu vykonávať svoju prácu podľa najvyšších bezpečnostných štandardov. Tie mali za následok, že 7% pilotov spoločnosti United Airlines boli ženy a 13% boli piloti inej ako bielej rasy. Štruktúra okolo ‚rovnosti‘ v tomto prípade určuje ako prioritu ‚najvyššiu bezpečnosť‘ bez ohľadu na rasu, pohlavie alebo pôvod. Avšak spoločnosť United Airlines teraz nahrádza túto štruktúru požiadavkou, aby 50% ich pilotov tvorili ženy alebo ľudia rôznych rás.¹⁶ v tejto súvislosti už nie je rozhodujúcou prioritou bezpečnosť, ale rasa.

Takže základnou otázkou etiky a morálky zostáva ‚ako budeme štruktúrovať spoločnosť‘ alebo ‚v akom rámci‘ chceme vidieť etiku a morálku fungovať?

Ďalším živým príkladom je súčasný konflikt medzi poľským právom a právom Európskej únie.¹⁷ (máj 2021)

Poľsko je súčasťou EÚ, lebo sa prihlásilo k hodnotám EÚ.¹⁸ EÚ chce, aby boli tieto hodnoty chránené prostredníctvom určitého systému, ktorý sa líši od toho zaužívaného v Poľsku. A tak práve prebieha súdny spor o to, ktoré právo má prednosť: poľská ústava alebo právo EÚ.

Zdá sa, že je fér povedať, že väčšina ľudí chce žiť v spoločnosti s dobrými hodnotami (viď článok o hodnotách), či už sú veriaci alebo nie. Ako je uvedené vyššie, problém sa často netýka samotných hodnôt alebo morálky, ako sú rovnosť, sloboda, dôstojnosť, vláda zákona atď., ale spôsobu, akým stanovujeme hranice a štruktúry okolo týchto hodnôt, ktoré im umožňujú mať pozitívny vplyv na spoločnosť.

To vyvoláva otázku, či Biblia ponúka nejaké zásady týkajúce sa štruktúrovania spoločnosti?

KRÁĽOVSTVO A ŠTRUKTÚRY

Biblia ponúka princípy pre každý aspekt života ako návod, ako štruktúrovať rôzne aspekty spoločnosti. Väčšina cirkví sa sústredila viac na spásu a málo na Božie Kráľovstvo. Vytvorila tým ‚šošovku‘, ktorá v Biblii hľadá iba spásu jednotlivca a preto často prehliada princípy Kráľovstva.

V hnutí 7 vrchov uznávame, že potrebujeme oboje: princípy spásy aj princípy na budovanie Kráľovstva, a väčšinu z týchto princípov a štruktúr Kráľovstva nachádzame v Starom zákone (podrobnosti nájdete v článku o štruktúrach).

Pretože spôsob, ako ‚byť spasený‘ alebo ‚vstúpiť do osobného vzťahu s Bohom‘ je pre každého jednotlivca rovnaký, často sa stáva chyba, že jednotným spôsobom pristupujeme aj k štruktúram v spoločnosti. Je dôležité si uvedomiť, že tieto štruktúry alebo princípy nie sú rovnaké pre každý aspekt spoločnosti. Tieto mandáty, ako ich často nazývame, sú niekedy navzájom v protiklade a na ceste k spoločnému cieľu sa majú navzájom dopĺňať. Tieto mandáty tiež vyjadrujú rôzne aspekty Božieho charakteru. Dovoľte mi uviesť príklad:

Mandátom cirkvi je odhaľovať Božiu lásku, odpustenie a milosrdenstvo. Cirkev má zjavovať Božie chápanie morálnosti, čo každého z nás motivuje konať dobro z hĺbky **srdca**. Morálka je preto záležitosťou **srdca** a správanie je tým pádom formované zvnútra von.

Mandátom vlády je odhaľovať Božiu spravodlivosť, ochranu a rovnosť všetkých pred zákonom. Zákon však môže regulovať iba **konanie**, nie srdce, a preto je jeho etická štruktúra vonkajšia.

Malo by byť zrejmé, že čím má národ menej vnútornej morálky (ktorá vedie k negatívnemu správaniu), tým väčšia je potreba vonkajšej etiky, ktorá riadi vonkajšie správanie, aby ochránila slabých a spravodlivosť pre všetkých.

Inými slovami, ak cirkev neplní svoj mandát na zmenu morálky srdca, tým viac sa národ stane závislým od vlády, ktorá bude regulovať vonkajšie správanie prostredníctvom etického systému, ktorý určuje vládnci subjekt alebo demokratická väčšina. Pri pohľade na Slovensko v súčasnosti a na to, koľko ľudia od vlády očakávajú, sa vynára otázka, koľko vnútornej morálky v národe v skutočnosti panuje.

Vysvetľuje to tiež nemožnú situáciu, v ktorej sa dnes na Slovensku nachádza veľa kresťanských politikov, kedy aj kresťania často očakávajú, že ‚spása‘ príde z externého vládneho systému a nie zo zmeny postojov srdca.

Ak je zmyslom hraníc a štruktúr chrániť a presadzovať určité hodnoty a sú kľúčovým momentom pre morálku, je užitočné niekoľkými príkladmi uviesť, aký vplyv môže mať určitá štruktúra na konkrétne hodnoty.

Biblia podporuje decentralizovanú štruktúru vlády¹⁹ a varovala židovský národ, aby si nehľadal kráľa (= centralizovaná štruktúra).²⁰

Čím je vláda centralizovanejšia, tým viac berie ľuďom právomoc rozhodovať na lokálnej úrovni. Túto moc v EÚ čoraz viac preberá Brusel, čo vytvára ešte väčší odstup medzi miestnym voličom a riadiacim orgánom EÚ. Hodnoty, ktoré táto štruktúra nevyhnutne podporuje, sú: nezáujem, nedostatok angažovania sa v politike, pocit, že „na mojom hlase nezáleží, môj hlas nezaváži“ a pod.

Protikladom je decentralizovaný systém napríklad vo Švajčiarsku, kde sa o každom dôležitom zákone hlasuje v referende, ktoré je často vyhlasované iba pre dotýčny „kantón“ (provinciu). Účasť voličov je vysoká a tento systém v nich vytvára pocit dôležitosti a zodpovednosti zároveň.

Vďaka rýchlemu technologickému pokroku a väčšej medzinárodnej prepojenosti sa politici a predstavitelia štátov musia pripraviť na nové výzvy týkajúce sa hraníc a štruktúr v spoločnosti. Niektoré z tých známejších sú:

- V akom veku by mali byť deti schopné rozhodovať o svojom pohlaví? Odkedy sú schopné zvládať LGBTI sexuálnu výchovu?
- Pandémia Covid-19 nastolila otázku, či „je zdravotnícky a školský systém zodpovednosťou vlády a súčasťou jej Bohom zvereného mandátu“.
- Ako udržíme národné kultúry v Európe nažive so zvyšujúcim sa prisťahovalectvom?

Niektoré menej známe výzvy môžu byť:

- Do akej miery by sa mali umelej inteligencii (AI), napríklad v samoriadiacich automobiloch a mnohých ďalších aplikáciách, poskytovať ľudské práva? (V niekoľkých krajinách právnické firmy pracujú na riešení tejto situácie.)²¹
- V niektorých krajinách už prijateľné uzavrieť manželstvo s robtom.²²
- Niektoré spoločnosti aktívne pracujú na vytvorení počítačového rozhrania mozgu, čo by umožnilo čítanie myšlienok. Kde stanovíme hranicu?²³
- Každá invázna technológia prináša čoraz väčšiu transparentnosť a efektívnosť, avšak na úkor súkromia. Kde ustanovíme hranice?

Je to iba niekoľko z mnohých výziev, ktorým čelíme. To aké vytvárame štruktúry alebo ohraničujeme dôležité hodnoty, je podstatné pre morálku spoločnosti, v ktorej chceme my a naše deti žiť.

Jedným z cieľov hnutia 7 vrchov je pomôcť pochopiť, ako štruktúrovať spoločnosť tak, aby chránila správne hodnoty.

TEOKRACIA, AUTOKRACIA A DEMOKRACIA

Diktatúra má rôzne podoby. Autokracia a oligarchia sú dve z nich a sú definované ako absolútna vláda jednej osoby alebo jednej skupiny. Štruktúry, ktoré sa vytvárajú v týchto typoch vlád zabezpečujú, že moc zostane v rukách jednej alebo niekoľkých osôb, čo často vedie k útlaku ostatných. Autokracia a oligarchia boli štatisticky najrozšírenejšou vládnu formou vo väčšine krajín sveta. Okolo roku 2002 sa to zmenilo v prospech demokracie.²⁴

Ľudia často chvália demokraciu ako jednu z tých lepších foriem vlády, ale nie vždy si uvedomujú aká môže byť krehká. Demokracia má v súčasnej modernej dobe zabezpečiť proces, v ktorom je vypočutý každý hlas a vďaka konsenzu vládne názor väčšiny. Ak sa však stratí dialóg a konsenzus, väčšina dostáva príležitosť zhostiť sa roly diktátora, a určovať menšine, čo je správne alebo nesprávne. V správne fungujúcej demokracii systém chráni iba vôľu väčšiny, nie nevyhnutne hodnoty alebo morálku.

Kresťania by mohli očakávať, že biblická morálka bude mať v demokracii miesto, ale neexistuje na to žiadna záruka. Demokracia alebo vláda väčšiny ešte nezaručuje, že väčšina a jej vôľa je aj morálna. Demokracia iba každému dáva právo voliť si zástupcov, ktorí budú reprezentovať ich hodnoty a idey. Ak väčšina zastupiteľov hlasuje za zákony s negatívnymi hodnotami, ktoré sú z pohľadu menšiny nežiaduce, menšina musí tieto zákony plniť a dodržiavať. Väčšina rozhodne za ostatných.

Starozákonná teokracia fungovala ako demokracia, v ktorej si Izraeliti slobodne zvolili Boha za svojho Kráľa. Boh bol Kráľom Izraelitov, ale keď požiadali o kráľa spomedzi seba, vypočul hlasovanie väčšiny a kráľa im doprial. Vedúcich kmeňov si Izraeliti tiež vybrali spomedzi seba, neustanovil ich Boh.²⁵ To isté platilo aj pre ich súdny systém.²⁶ Pridanou hodnotou tejto teokracie bolo, že bola ohraničená a štruktúrovaná tak, aby pomáhala budovať morálku v srdciach ľudí.

Ak väčšina v krajine zastáva sekulárne názory, vnucuje svoju „morálku“ všetkým ostatným prostredníctvom právnych predpisov, ktoré chránia jej hodnoty a názory. To isté samozrejme platí, ak je väčšina národa kresťanská. (Morálka je tu definovaná ako ‚zásady správneho a nesprávneho správania‘.) Malo by byť zrejmé, že čím viac kresťanov sa stiahne z politickej oblasti, tým viac bude ich miesto zaplnené sekulárnymi názormi a legislatívou.

Zoberme si klasický príklad potratu. Mnoho kresťanov je zmätených z toho, prečo potrat nie je problémom pre každého človeka na Slovensku. Prečo je to tak? Teológovia a zdravotníci sa nezhodujú v otázke začiatku života. Ak toto nie je jasné²⁷, pre zákon sa stáva problémom určiť, odkedy treba život chrániť. Kým sa neurčí začiatok života človeka, nedôjde k vyriešeniu konfliktu medzi právom žien rozhodovať o svojom tele a právom nenarodeného dieťaťa na život.

Kresťania sú presvedčení, že život začína od počatia, svetské pohľady sa v tejto otázke rôznia.

Ak má vláda mandát poskytovať rovnakú ochranu chudobným a slabým pred zákonom²⁸ a život sa začína od počatia, vláda má mandát od Boha posilniť zákon proti potratom. Ak verejnosť nemá jasnú mienku o tom, kedy život začína, ochrana práv žien bude mať prednosť pred ochranou nenarodených.

KRÁĽOVSTVO A TEOKRACIA

Je dôležité rozlišovať medzi biblickou teokraciou a tým, ako Cirkev predviedla svetu svoje pochopenie Kráľovstva počas uplynulých 2 000 rokov. Mnoho ľudí pod teokraciou rozumie božskú diktatúru, čo je ale nepochopením biblickej teokracie. Veľmi skoro po začlenení národov do pôvodnej židovskej cirkvi bola zavedená teológia náhrady alebo supersesionizmu²⁹ a stala sa základom cirkvi. Časť tejto teológie: „... zastáva názor, že kresťanská cirkev vystriedala, nahradila Izraelitov ako vyvolený Boží ľud, alebo zastáva názor, že Nová zmluva nahradila Mojžišovu zmluvu.

Inými slovami, väčšina cirkví učí, že zákony Starého zákona sú irelevantné, niektoré cirkvi dokonca učia že sú mŕtve a smrteľne nebezpečné³⁰ alebo sú iba čiastočne použiteľné³¹. Väčšina cirkví by povedala, že to, čo si môžeme zo Starého zákona vziať, sú zásady pre záchranu jednotlivca³².

Pri pohľade na históriu cirkvi vidíme, sa často pokúšala presadiť svoje názory prostredníctvom moci, čo mnohokrát vyústilo do krviprelievania a vojen. Táto história vyvoláva v ľuďoch často zmiešané alebo negatívne pocity, keď počujú o ‚budovaní Božieho Kráľovstva na Slovensku‘.

O fungovaní teokracie v Starom zákone existuje veľa mylných predstáv. V protiklade so všeobecným názorom Boh nad Izraelitmi nevládol železnou päsťou. Nič nie je vzdialenejšie od pravdy! Prvých päť Mojžišových kníh sa nazýva „Tóra“, čo znamená „inštrukcie (návody, pokyny)“, nie „zákon“. Boh sa znovu a znovu pokúša dostať do srdca Izraelitov, aby kráčali po jeho cestách. Prorok Izaiáš o tom jasne hovorí v kapitole 58: 6³³. Izrael bol od svojho počiatku povolaný byť požehnaním pre národy³⁴ a učiť národy, aký je Boh a ako majú budovať Jeho Kráľovstvo vo svojej krajine³⁵. Bol to jeden z dôvodov, prečo mal jeruzalemský chrám nádvorie pre ľudí z národov, aby sa mohli dozvedieť viac o Bohu a jeho štýle vládnutia.³⁶

Boh uzavrel svoju zmluvu iba s Izraelským národom, nie s inými národmi. Vyjadrenie tejto zmluvy bolo vo forme teokracie. Boh neponúkol žiadnemu inému národu, aby bol ich kráľom (v doslovnom, nie duchovnom zmysle). To neznamená, že pohanské národy nemôžu byť súčasťou zmluvy. Pretože nie všetci Židia prijali novú zmluvu, miesto, ktoré tým uvoľnili, môžu teraz zabrať ľudia z národov, a nazývať sa ‚naštepí‘.

Hnutiu 7 vrchov ide o hľadanie týchto princípov, a priniesť tak požehnanie, prosperitu a blahobyť pre celú spoločnosť.

Chceme nasledovať Ježišovo učenie: „Ale Ježiš si ich zavolať k sebe a povedal: „Viete, že vládcovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. Medzi vami to tak nebude! Ale kto by sa chcel stať medzi vami veľký, bude váš sluha a kto by chcel byť medzi vami prvý, bude váš otrok. Ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých.“³⁷

KREŠŤANSKÝ REKONŠTRUKCIONIZMUS A 7 VRCHOV

Krešťanský rekonštrukcionizmus je hnutie, ktoré bolo populárne v rokoch 1960–2008, a to zvlášť v Amerike. Predstavuje „hypotetickú krešťanskú formu vlády, podľa ktorej sa spoločnosť riadi právnymi a súdnymi zákonmi Starej zmluvy“³⁸ Zasadzuje sa za doslovné aplikovanie týchto zákonov v praxi, vrátane ich trestov, a to bez výnimky.³⁹

To NIE je cieľom hnutia 7 vrchov na Slovensku. (Treba poznamenať, že ani v Starom Zákone sa mnohé tresty nikdy nevykonávali v plnom rozsahu.⁴⁰)

Cieľom hnutia 7 vrchov je vybrať zo Starého zákona princípy, ktoré je možné primeraným spôsobom využiť v súčasnej spoločnosti.

ZÁVER

V tomto článku som sa pokúsil priblížiť rôzne teologické pohľady na Kráľovstvo a ich dôsledky v praxi, ako aj dôležitú úlohu hraníc, ktoré majú chrániť hodnoty. Pokúsil som sa objasniť aj niektoré bežné nedorozumenia ohľadom toho, kto ako hnutie 7 vrchov sme a ako chceme na Slovensku pôsobiť.

V súhrne preto chcem uviesť nasledovné:

- ✓ Cieľom hnutia 7 vrchov na Slovensku je priviesť ľudí do osobného vzťahu s Bohom a rozvíjať Jeho Kráľovstvo.

- ✓ Kvôli tomuto vzťahu s Bohom hnutie 7 vrchov pôsobí v 7-mich kľúčových oblastiach spoločnosti, ktorými sú: kultúra (umenie, zábava a šport), ekonomika a biznis, cirkev, školstvo, rodina, vláda a médiá, aby tam prinieslo zmenu, ktorá odráža Boží charakter a Jeho cesty.
- ✓ Bibliu považujeme za Božie zjavenie sa ľudstvu, ktoré nám, okrem iného, poskytuje princípy, pole pôsobnosti a spôsoby, ako usporiadať spoločnosť v kontexte demokracie. (Pre lepšiu čitateľnosť budeme ďalej používať iba slovo ‚princípy‘, čím máme na mysli pole pôsobnosti a štruktúry).
- ✓ V hnutí 7 vrchov veríme, že tieto princípy chránia a umocňujú hodnoty, ktoré každému človeku v spoločnosti prinášajú viac prosperity, blaha a požehnaní, ktoré sú tiež odrazom Božieho srdca.
- ✓ Veríme, že keď sa tieto princípy uplatnia v spoločnosti, samozrejme v kontexte demokracie, pomôžu posilniť morálku nielen na individuálnej, ale aj spoločenskej úrovni.
- ✓ Preto sme ako hnutie 7 vrchov odhodlaní tieto princípy objavovať, učiť a trénovať ľudí v tom, ako ich uplatniť vo svojej práci, povolani a poslaní.
- ✓ Sme si vedomí, že tieto princípy je možné uplatniť rôznymi spôsobmi a proces implementácie často vyžaduje čas, preto povzbudzujeme k dialógu a vítame diskusiu na rozličné témy z rôznych uhlov pohľadu, aby sme našli ten najmúdrejší a najlepší spôsob, ako tieto princípy aplikovať.

Uvedomujeme si, že je ešte veľa toho, čo sa musíme naučiť a považujeme sa za pútnikov na ceste objavovania. A ako biblickí veriaci si želáme:

„... aby to povzbudilo ich srdcia a spojilo v láske, aby tak dosiahli všetko bohatstvo plnosti chápania a poznania Božieho tajomstva — Krista. Lebo v ňom sú ukryté všetky poklady múdrosti a poznania.“
Kol 2:2-3

Poznámky:

[1] Je názov knihy napísanej Richardom M. Weaverom v roku 1948 v období ‚vrcholiaceho povojnového optimizmu a dôvery v kolektívnu bezpečnosť‘. <https://www.amazon.com/Ideas-Have-Consequences-Richard-Weaver/dp/022609006X>

[2] <https://www.soh.church/the-gospel-according-to-rome/>

[3] Napr. [https://en.wikipedia.org/wiki/Kingdom_of_God_\(Christianity\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Kingdom_of_God_(Christianity))

[4] <https://en.wikipedia.org/wiki/Premillennialism>

[5] <https://en.wikipedia.org/wiki/Amillennialism>

[6] <https://en.wikipedia.org/wiki/Postmillennialism>

[7] [1 Tes 4:17](#): potom my, ktorí zostaneme nažive, spolu s nimi budeme uchvátení v oblakoch hore v ústrety Pánovi a budeme tak navždy s Pánom.

[8] Pozri <https://en.wikipedia.org/wiki/Premillennialism>

[9] [Jn 18:36](#): Ježiš odpovedal: „Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby moje kráľovstvo bolo z tohto sveta, moji služobníci by sa za mňa bili, aby som nebol vydaný Židom. Lenže moje kráľovstvo nie je odtiaľto.“

[10] [Sk 1:6](#): Keď sa zišli, spýtali sa ho: „Pane, chceš azda v tomto čase obnoviť kráľovstvo pre Izrael?“

[11] [Jn 16:13](#): Keď však príde on, Duch pravdy, uvedie vás do celej pravdy, lebo nebude hovoriť sám od seba, ale bude hovoriť, čo bude počuť. Bude vám zvestovať aj to, čo príde.

[12] [Iz 65:20](#): Nebude tam viac dieťa, čo žije len pár dní, ani starac, ktorý by nezakúsil plnosť svojich dní. Mladík zomrie ako storočný, ale storočný hriešnik bude prekliaty.

[13] [1 Tes 4:17](#): potom my, ktorí zostaneme nažive, spolu s nimi budeme uchvátení v oblakoch hore v ústrety Pánovi a budeme tak navždy s Pánom.

[14] <https://www.merriam-webster.com/dictionary/ethic#note-1>

[15] <https://www.merriam-webster.com/dictionary/equity>

[16]

https://www.realclearpolitics.com/video/2021/04/08/tucker_carlson_pilot_ability_no_longer_matters_to_united_airline_skin_color_does.html

[17] https://news.yahoo.com/top-polish-court-rule-eu-102830958.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly9kdWNrZHVja2dvLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAMW45V6u1bqHMpVtg3og9kDehLVnX9sWEnomAyEBGWBBQBBIaRnnYH8dfHm5dl3wn_NAWneuQJFsqMegimqN55nl2EDqlZt8t6dSgXcvO5_vMcvO2YP1t9COYpDf-sJYrIoNdYHhrjQefPHv8ZRs4sqaKfkXlGu6L5qJjEdU14Pd

[18] <https://ec.europa.eu/component-library/eu/about/eu-values/>

[19] [Ex 19:6](#): Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom. ' Toto povieš Izraelitom.

[Dt 1:15](#): Vašich kmeňových náčelníkov, múdrych a skúsených mužov, ktorých ste mi privedli, som vám ustanovil za veliteľov, a to ako tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov, ako aj za správcov vašich kmeňov.

[20] [1 Sam 8:7](#): Hospodin povedal Samuelovi: „Poslúchni ľud vo všetkom, čo si žiada. Keď ma nechcú za kráľa, nepohrdli tebou, ale mnou.

[1 Sam 8:11-17](#): Povedal: „Kráľ, ktorý vám bude vládnuť, dostane právo pobrať vám synov a postaviť ich k svojim vozom a medzi jazdcov, aby bežali pred jeho vozom. Dosadí ich za veliteľov tisícčlenných alebo päťdesiatčlenných útvarov, iní mu budú orať pôdu, konať žatevné práce, vyrábať zbrane a výstroj pre jeho vozy. Vezme vaše dcéry za mastičkárky, kuchárky a pekáčky. Zaberie vám najlepšie polia, vinice i olivové sady a dá ich svojim služobníkom. Z obilia a viníc bude vymáhať desiatky a použije ich pre svojich dvoranov a sluhov. Vezme vám sluhov a slúžky, najlepší dobytok, ako aj osly, a zaradí ich do svojich služieb. Desiatky bude brať aj z vašich stád, aj vy sami mu budete slúžiť.

[21] <https://www.shrm.org/resourcesandtools/hr-topics/technology/pages/ai-lawsuits-are-coming.aspx>

https://carrcenter.hks.harvard.edu/files/cchr/files/humanrightsai_designed.pdf

[22] <https://www.buzzworthy.com/meet-men-married-robots/>

[23] <https://axiosholding.com/brain-computer-interface-is-mind-reading-becoming-a-reality/>

[24] <https://www.visualcapitalist.com/visualizing-200-years-of-systems-of-government/>

[25] [Dt 1:13](#): Prived'te zo svojich kmeňov múdrych, rozvážnych a skúsených mužov a ustanovím ich za vašich náčelníkov.

[26] [Dt 1:16](#): Vtedy som prikázal vašim sudcom: Vypočujte svojich bratov a súdte spravodlivo, či má niekto spor so svojím bratom alebo s cudzincom.

[27] <https://www.usccb.org/issues-and-action/human-life-and-dignity/abortion/supreme-courts-response-to-the-question-when-does-life-begin>

[28] [Dt 1:17](#): Pri súde neberte ohľad na osobu, vypočujte rovnako malého i veľkého, nikoho sa nebojte, lebo súd patrí Bohu! Zložitý prípad zverte mne a ja o ňom rozhodnem.

[29] <https://en.wikipedia.org/wiki/Supersessionism>

[30] <https://catholicism.org/ad-rem-no-63.html>

[31] https://en.wikipedia.org/wiki/Christian_views_on_the_Old_Covenant

[32] Napríklad v Katolíckej cirkvi <http://www.sborromeo.org/ccc/p1s1c2a3.htm>, konkrétne paragraf 122

[33] [Iz 58:6](#): Toto je pôst, ktorý sa mi páči: Uvoľňovať nespravodlivo nasadené putá, rozlámať jarmo otroctva, prepustiť utláčaných na slobodu a rozbiť každé jarmo.

[34] [Gn 12:2](#): Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Buď požehnaním!

[35] [Dt 28:1](#): Ak budeš naozaj počúvať hlas Hospodina, svojho Boha, zachovávať a uskutočňovať všetky jeho príkazy, ktoré ti dnes dávam, Hospodin, tvoj Boh, ťa vyvýši nad všetky národy zeme.

[36] https://www.bible-history.com/gentile_court/templecourtcourt_of_the_gentiles.htm

[37] [Mt 20:25-28](#): Ježiš ich však zavolať k sebe a povedal: „Viete, že vládovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. 26 Medzi vami to tak nebude! Ale kto by sa chcel stať medzi vami veľký, bude váš sluha 27 a kto by chcel byť medzi vami prvý, bude váš otrok. 28 Ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých.“

[38] https://en.wikipedia.org/wiki/Christian_reconstructionism

[39] <https://en.wikipedia.org/wiki/Theonomy>

[40] <https://theopolisinstitute.com/the-death-penalty-in-the-mosaic-law/>